Huszadik évfolyam. 127. szám. Kolozsvárt, kedd, junius 6. 1899.

Szerkesztői iroda:
Belmagyar-utcza végén (Máriaffy-ház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények czimzendők.

Az „Ellenzék“ előfizetési dija:

Egész évre . .	16 forint.	Negyedévre . .	4 forint.
Félévre . . .	8 forint.	Egy hóra . .	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 krajczár.
Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadó-hivatal:
Kolozsvárt, Belközép-utcza 33-ik szám.
Egy négyszög czentiméternyi tér ára **4** krajczár. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.
Reklám sora **1 forint.**
Bélyeg-illeték minden hirdetés után **30 kr.**

Hivatalos közlemények sora **5 forint.**
Nyilttéri czikkek garmond sora után **20 kr.** fizetendő.

A kiegyezés válsága.

A lapok e czim alatt állandó rovatot nyitottak a közgazdasági kiegyezés bonyodalmainak tárgyalására. Voltaképpen azonban e bonyodalmakban többről van szó, mint a kiegyezés válságáról.

Megának a dualismusnak válságát jelenti ez a közel négy év óta tartó huza-vona a mely már a paroxismus fokáig hevitette a kedélyeket.

És ez természetes is.

Örök életü intézmények nem létezhetnek és egy institutio jóságát elsö sorban az a hajlékonyság bizonyitja, a melylyel hozzá tud simulni a változott viszonyok uj követeléseihez. Ugy látszik azonban, hogy az 1867-ben inaugurált államjogi rendszer épen ezt a hajlékonyságot nélkülözi. Ezért nem tud ellentállani az önön maga által életre keltett elemek belülröl egyre jobban feszitö dynamikus erejének. Ezért beszélhetni ma a dualismus válságáról.

Fényes igazolása ez a Kossuth Lajos jóslatának. Évek hosszu sorozata elött megjósolta ugyanis a magyar Cassandra, hogy azok az ellentétek, a melyek a hegemonia kérdése körül Ausztria szlávjai és németjei között kiélesedtek és a melyek a régi Ausztria absolutizmusának vas abroncsai még ellent állhattak, de a melyek az alkotmányos Ausztria szervezete csak ujabb tápot ad, — idövel épen a közgazdasági kiegyezés kérdésében öltendik fel a legélesebb jelleget. Nós az az idö bekövetkezett a Kossuth Lajos jóslatában megjövendölt ama második eshetöség is, hogy Ausztria irányadó körei ez ellentétek élességét a Magyarország rovására kivivandó közgazdasági elönyök növelésével igyekeznek megenyhiteni.

Ez az igyekezet egyfelöl a magyar quóta felemelésére irányzott actióban, másfelöl az ischli klauzula czime alatt emlegetett ama tervben nyert kifejezést, a mely örökéletüvé kivánta tenni a gazdasági közösséget hazánk és Ausztria között. A törvény és jog szerint bennünket feltétlenül megilletö gazdasági önállóság elárulásának erröl a merényletröl a magyar ellenzék eröteljes támadásai lerántották a leplet és lehetetlenné tették Bánffy Dezsö kormányát, a mely kész volt alku tárgyává tenni az önálló vámterület beállithat javunkra fennálló nevezetes biztositékot, de nem temethették el magát az ischli klauzulában jelentkezett gondolatot, mert az hazajáró lidérczként ismét és ismét kisért abban az osztrák részröl felállitott kivánalom, hogy ha elejtjük a gazdasági lekötöttség örökösségének ideáját: hát fizessük meg *„ezt az elönyt“* a a gazdasági és pénzügyi élet más áldozataival.

Ime teljes igazolása annak az álláspontnak, a mely a gazdaságilag bennünket Ausztriához füzö kötelékek lazitását követeli!

Avagy még most is kell további bizonyiték annak igazolására, hogy a gazdasági közösség Ausztriának szolgál elönyére és hogy annak egész rendszere azon a gondolaton alapul: Magyarország egy vagy más formában feltétlenül tributáriusává kell, hogy legyen az osztrák kapzsiságnak?!

És vajjon nem lealázó-e, hogy mi még most is félünk reá lépni a határozott szakitás álláspontjára? Hogy még most is révedezni látszunk attól az ideától, hogy végre-valahára saját érdekeink és nem az osztrák telhetetlenség kivánalmai szerint rendezzük be közgazgasági életünket?

Az a pártközi egyezmény, a melyet a magyar ellenzék deputatusai elsö sorban a Bánffy-rendszer dulásai alatt érkölcsi alapjukban megrenditett parlamenti viszonyaink javulására kötöttek, 1903-ig felfüggeszti e kérdés eldöntésének lehetöségét. Ismerjük az okokat, a melyek a függetlenségi pártot is arra kényszeritették, hogy fenntartva bár az ö saját külön elvi álláspontját, rendkivüli eszközökkel ne kivánja akadályozni a vámközösségi provisoriumnak 1903-ig való meghosszabbitását. De épen a függetlenségi pártnak az a magatartása a melylyel meghajolva e különösebb figyelmet kivánó tekintetek elött, a gazdasági kérdések rendezésére respiriumot engedett, teszi a kormány és többség kötelességévé, hogy e respirium ideje alatt minden igyekezetüket az önálló gazdasági lét tényleges beállitására forditsák.

Igy is vannak, a kik, bár igaztalanul, a függetlenségi pártot a pártközi egyezmény e részének létrejötteért elvfeladással vádolják. Nincs igazuk a vádaskodóknak, mert a függetlenségi párt nem mondott le az önálló vámterület követeléséröl, söt elismertette azt az álláspontot, hogy gazdasági kérdéseink Ausztriával szemben keresztül vitt ilyetén ideiglenes rendezése csak az önálló *vámterület* jogalapján és nem a Bánffy által ettöl elmagyarázatlan felállitott önálló rendezkedés utján kértünk.

Ám eltagadhatlan hogy lemondottunk az önálló vámterület azonnal való életbe léptetésének rendkivüli eszközökkel való kikényszerithetése jogáról. De tettük ezt az osztrák viszonosság reményében és azzal a kikötéssel, hogy 1903-on tul minden további ideiglenesség kizárásával, csak az önálló vámterület következhetik.

Jó ezt emlékezetébe hozni a közvéleménynek. Söt kötelesség is akkor, mikor — mint látjuk — Ausztria minden eleme összefog abban a törekvésben, hogy a perfidia legmesterkéltebb fogásaival fenntartsa azt a gyarmati helyzetet, a melyre a patópáli nembánomság és a nagyhatalmi érdek esetleges csorbulásán jajongva révedezö opportunismus eddig rákényszeritettek.

Dr.

Politikai hir.

A nemes-ócsai választás. Örley Kálmán országgyülési képviselö, a kit a képviselöház a peticzióval megtámadott nemesócsai választás megvizsgálására kiküldött, a vizsgálatot a napokban megejtette és be is fejezte. A nemes-ócsai kerületben tudvalevöleg a szabadelvüpárti Zámory Bélát eröszakolták ki a függetlenségi Molnár Ákos ellenében egyetlen szavazattal. A mandátumot a függetlenségi párt peticzióval támadta meg több szabálytalanság miatt. A vizsgálat, mint a Nemzet értesül, állitólag szabálytalanságokat egyáltalán nem deritett ki, ugy, hogy Örley Kálmán jelentésében a választás igazolását fogja inditványozni. A jelentés nemsokára az ujból összeülö Ház elé fog kerülni.

Gróf Thun lemondása.

A Magyar Estilap irja:

Budapest, jun. 5.

A krizisben nevezetes fordulat állott be. A mai nap szenzácziós eseménye ugyanis az, hogy a **király elfogadta gr. Thun osztrák miniszterelnök lemondását,** sőt utódját is megválasztotta már. E szerint Clary, Alsó-Ausztria eddigi helytartója bizatott volna meg kabinet-alakitással. Az **uj osztrák miniszterelnök tehát gróf Clary.**

Igy jelenti azt egy távirat, a melyet az irányadó politikai körök egyik kiváló alakja kapott. A távirat állitólag már tegnap este érkezett, de az illetö politikus csak ma közölte azt néhány intimusával.

Hogy ez a fordulat a magyar kormány álláspontjának teljes diadalát jelenti, azt ha nem is merjük határozottan állitani, de nagyon valószinünek tartják.

A korona, ismert békitö törekvései mellett ugyanis semmi esetre se idézte volna fel Ausztriában a ministerválságot, ha ez által nem biztosithatná a kiegyezés sorsát. Az uj osztrák ministerelnök kétségkivül avval az utasitással kapta megbizatását, hogy a magyar kormánynyal egyezzék meg és az is valószinü, hogy a megbizást ezen az alapon fogadta el. Ez gróf Goluchowski követitö szerepének eddigi eredménye. A kiegyezés válsága már most gyors lépésekben halad a megoldás felé.

Gróf Goluchowski Agenor külügyminister szombaton hosszabb kihallgatáson volt a királynál és azt a megbizást kapta, hogy a két kormány között közvetitse a megegyezést, illetöleg készitse elö azt az alapot, a melyen a magyar és osztrák kormány a megszakadt tárgyalások fonalát ujból felvehesse.

A koronának ugyanis az a határozott akarata, hogy a kiegyezés válsága megoldassék anélkül, hogy akár a magyar, akár az osztrák ministerium lemondását el kelljen fogadnia.

A koronának ez a törekvése nem áll ellentétben a magyar kormány intenczióival. Tévedés azt hinni, mintha Széll Kálmán az osztrák kormánynak mindenáron megbuktatására törekednék. A magyar ministerelnök a kiegyezési kérdések gyors és haladéktalan megoldását követeli és egy ujabb kormányválság Ausztriában a megoldásnak ujabb elhalasztását jelenténé. Ezt pedig a magyar kormány határozottan perhorreskáljá. Széll Kálmán nemcsak ahoz köti állását, hogy a paktumban stipulált kiegyezési politika változatlanul végrehajtassék, hanem ahoz is, hogy késedelem nélkül hajtassék végre.

Ezek a mérlegelések birták a koronát arra, hogy a kibontakozás módját a jelenlegi magyar és osztrák kormány megegyezésében keresse. Ezért bizta meg Goluchowski grófot a közvetitéssel. A közös külügyminiszter, a mióta megbizását megkapta, sürün érkezett az osztrák kormány tagjaival és egyidejüleg sürü táviratozás és telefonozás folyt a Ballplatz és a budavári miniszterelnöki palota között. E tárgyalások és táviratváltások eredményét képezik azok a kompromisszum-hirek, melyek a tegnapi bécsi lapokban megjelentek. Szó van ezekben arról, hogy a magyar kormány formai engedélyekre hajlandó.

Ez a hir csak annyiban való, hogy a magyar kormány ujólag hangsulyozta azokat az engedményeket, a melyeket már eddig is konczedált és a melyek a paktum lényegét nem érintik, de a melyek egyuttal azt a határvonalat is képezik, a melyat át nem léphet. Ezek a következök:

1) A magyar kormány változatlanul követeli, hogy a bankparitás már 1900 január 1-én életbe lépjen. Hajlandó azonban az erre vonatkozó törvényjavaslatot egy záradékkal ellátni, a melynek értelmében a közös jegybank szabadalmát Magyarország azonnal visszavonja, mihelyt a vámközösség Ausztriával megszünik.

2. Ahhoz, hogy a kiegyezés lejárata a vámszerződések lejáratával összeessék, csak addig ragaszkodik, a meddig a vámszövetség Ausztriával alkotmányos uton megköthető nem lesz. Kész azonban, mihelyt az osztrák parlamenti viszonyok ezt megengedik. Ausztriával a vámszövetséget alkotmányos uton az 1867. XII. törvényczikk által elöirt formák között minden pillanatban 10 évre megkötni. Gróf Goluchowski tehát arra törekszik, hogy a magyar kormány álláspontját az osztrák kormánynyal elfogadtassa. Mert az már bizonyos, hogy a magyar kormány ennél tovább menni nem hajlandó.

A most Bécsben folyó tárgyalások tehát két irányban folynak. Vagy elfogadtatni gróf Thunnal a magyar álláspontot, vagy egy olyan utódot keresni, a ki erre hajlandó.

Véres tüntetés.

Lapunk tegnapi számában röviden megemlékeztünk a tüntetésröl, melyet Loubet, a franczia köztársaság elnöke ellen a Lique des patriotes rendezett.

A tüntetésröl a következö részletes tudósitást adhatjuk:

Páris, junius 5.

A mint Loubet a versenytéren az emelvényen elfoglalta, egy fehér nyakkendös, fehér keztyüs fiatalember feléje rohant. Senki sem sejtette a fiatalember szándékát. A fiatalember, a mint két-két lépcsöt ugorva, az emelvényre ért, az elnökre rohant s botjával az elnök felé csapott.

Az ütés az elnök székének a karját találta, Loubet a karosszékével együtt hátrált, miré a fiatalember másodszor is az elnök felé sujtott. Ez az ütés a Loubet kalapját érte, a mely messze lerepült a fejéröl. A megtámadott elnök védelmére többen elörohantak, a kik a merénylö fiatalembert rögtönt elfogták. Ezek között volt Zurlinder, Bariger és Bailland tábornok, továbbá Duchanel. a kamara alelnöke és egy rendörfötisztviselö, a kik a fiatalembert az emelvényröl leszoritották.

A merénylet pillanatában Loubetné a férjére nézett; nagyon elhalványodott, de a székén maradt.

A rendörtisztviselö, a ki a merénylöre rohant s azt lefogta, rettenetes ütéseket mért reá. Zurlinden tábornok a telefonhoz rohant és lovasságért telefonált.

Loubet fia, a merénylet pillanatában rendörökért kiáltott, mire néhány rendörügynök sietett elö. Toulli rendörfönök volt az, a ki a merénylöt elfogta s aztán a rendörség elösietö embereinek átadta.

A merénylöt gróf Christiani Ferdinándnak hivják. Toulli rendörfönök mellett Grillert rendör asszisztált, a ki szintén sulyos ütéseket kapott.

Loubet elnök a merényletröl a következöleg nyilatkozott:

— Ha azok azt hiszik, hogy ily módon engem távozásra fognak birni, akkor nagyon csalódnak!

Mikor Dubois, Murat herczeg és többen a versenybizottság részéröl az elnöknél megjelentek, hogy elötte a történet fölött sajnálkozásuknak kifejezést adjanak, Loubet elnök a következöleg nyilatkozott:

— Uraim, önök semmiképen sem felelösek azért, a mi történt és én egy pillanatig sem fogok önökre neheztelni, mert meg vagyok györödve, hogy önök nem okai a velem történteknek. Hogy bebizonyitsam, hozzáteszem. hogy ha holnap ismét verseny tartatnék, én ujból itt maradnék a verseny első számától az utolsóig. Vasárnapra a Grand prixre is meghivtak és én okvetlenül meg fogok jelenni.

A Matin szerint az Auteuilben letartóztatott emberek között több aktiv katonatiszt van, a kiknek nevét közölték a hadügyminisztériummal. A naczionálista ujságok azt mondják, hogy a tegnapi jelenetek a reviziót kimondó itéletnek a következményei. A lakósság megmutatta ezzel, hogy nem ismeri el a semmitöszék döntését. Az Intransigeant azt irja, hogy Loubet elnök auteuili fogadása után elképzelheti a kormány, hogyan fogadják majd Dreyfust hazajövetelekor.

A brassói román-iskolák ügye.

— Saját tudósitónktól. —

Legutóbbi hirünk, hogy a brassói román iskolák segélyezésének ügyét a magyar és a román kormány kölcsönös egyetértéssel elintézte, mint Bukarestből jelentik, — az ottani közvéleményben váratlanul nagy vihart keltett.

A félhivatalos „Timpul“ minden megjegyzés nélkül közölte a hirt, a mit az ellenzéki pártok közlönyei nyilt bevallásnak tekintenek. Sturdza lapja a „Vointa nationala“ határozottan felszólitja a kormányt, hogy a hirt kétséget kizáró módon czáfoltassa meg, mivel a jelzett megoldás veszélyes a brassói iskolákra nézve. (A két kormány közt létesitett megállapodás szerint a román kormány kötelezte magát, hogy a brassói Szt.-Miklós templomot ilető járadékot a mindenkori magyar közoktatásügyi miniszternek fogja kiszolgáltatni.)

A „Vointa Nationala“ azt is állitja, hogy két miniszter a „L'Independance romaine“ szerkesztöségében is jártak azon kéréssel, hogy a hirt czáfolja meg, — a mit azonban a szerkesztöség megtagadott. De még a „Constitutionalul“ kard lapja is követelt határozott felvilágositást, a minek következtében a „Timpul“ szemmel-láthatólag Jonescu miniszter tollából „helyreigazitás“-t közöl, mely azonban a kérdés érdemleges részén átsiklik és csakis a nagyszebeni „Tel. Rom.“ nyilatkozatára hivatkozik, mely szerint a brassói egyház a járadékot mindaddig nem fogadja el, mig a kérdés megkezdett uton érdemileg tisztázva nem lesz.

A miniszteri felvilágositás kevésbbé öszinte szövegezése még azokban a körökben is visszatetszést szült, melyek a kormánynyal szemben nem képeznek merev ellenzéket. Az elvi kérdés az: vajjon van-e a magyar államnak joga, hogy ellenörizze azokat a kultur intézeteket, a melyeket külföldi pénzeken tartanak fenn? Ez a fö kérdés. A többi mind mellékes. Végleges és megnyugtató megoldás csak is e szempontból történhetik. A „Vointa Nationala“ a brassói „Gazetta“-val együtt a románságra nézve kedvezöbb megoldást sürget, a mely szerint a román állam az évjáradékot tökésitené és egy összegben fizetné ki a brassói egyháznak. — Magától értetödöleg, hogy ez is csak a megállapitott módozat mellett történhetnék, mert mindig az marad a kérdés, kinek és kinek ellenörzésével fizetik ki a pénzt és mire költik azt el.

Az ügy mindenesetre éles polemiát fog kelteni a kormány és az ellenzék közt. Tisztáztatni aligha fog. — Elötérbe lépnek majd a személyi kérdések is és nem lenne érdektelen megtudni, vajjon Voinea brassói esperes, a nagyszebeni comité legagilisabb tagja, a ki 1893, 94 és 95-ben az erdélyi iskolák számára, leginkább azonban az erdélyi agitáczió czéljaira kiutalt összegeket átvette, most, hogy Bukarestben oly sokat érintkezik Jonescu miniszterrel, a megoldásnak mely módját óhajtja, a most megállapittatott, vagy az akkoriban fennállott módozatot?

A kadarkuti nábob hagyatéka.

Pécs, junius 4.

Pécsett szombaton nagy feltünést keltö eset történt: az odavaló törvényszék vizsgálóbirája letartóztatta felsö-eöri Nagy Ákos somogy-körmendi nagybirtokost. A vád amiért a letartóztatás történt, emlékeztet a budapesti Korotnai-esetre, mert itt szintén arról van szó, hogy egy halott vagyonát jogosulatlanul megdézmáltak. Az elfogott Nagy Ákost Grubanovics Géza volt zalaegerszegi törvényszéki elnök jelentette fel, azzal vádolván, hogy rokonának, Nagy Márton kadarkuti földbirtokosnak hagyatékából 200.000 forintot elsikkasztott.

Az eset azonban nagy tartózkodásra ösztönözheti az eljáró biróságot. Az elhunyt földbirtokos irásbeli végrendeletet nem hagyott hátra, hanem — a sulyos váddal illetett Nagy Ákos vallomása szerint — szóbelileg az ö két fiának hagyta milliókra menö vagyonát. Tanut is tud e végrendelkezésre számszerint ötött. Az óriási rokonság most részét követeli az örökségböl és a szóbeli végrendeletet pörrel támadta meg. Igy a biróságoknak böven lesz alkalmuk e kérdéssel foglalkozniok.

Nagy Márton, kinek hagyatékáról szó van, a minap halt meg Kadarkuton, Somogyban. Milliomos ember hirében állt mindig. Rokonságban volt az elhunyt Blaskovich Istvánnal, a pécsi királyi Itélötábla elnökével és fivére volt Nagy Ferencz volt országgyülési képviselönek. Érdekes ember volt egész életében és érdekes a halálában is. Soha meg nem házasodott s igy a leszármazói sem maradtak a csaknem 80 évet élt öreg urnak, aki, bár uradalmai, takarékpénztári könyvei és értékpapirjai halomszámmal voltak, legegyszerübb garszon-életet élt s mint ilyen, csak ha pusztáin tartózkodott, tartott saját konyhát, külömben a pécsi vendéglök kisebb igényü abonnensei közé tartozott. Csak öltözködésre adott sokat az öreg ur, ez volt az egyetlen dolog, amire a pénzt nem sajnálta.

Halála olyan volt, mint akár hányszor az agglegényeké: magános, zajtalan szobában, minden környezettöl távol vált meg az élettöl, melynek örömeit kiaknázni soha meg sem próbálta. Nagy Ákos kadarkuti földbirtokos, az elhunyt nábob unokaöcscse kapott hirt legelöször az öreg ur hirtelen bekövetkezett haláláról. Az elhunytat az utolsó időben rokonsága több izben felkérte, hogy végrendeletét irja meg. De ö sehogy sem akarta magát rászánni a végrendeletirásra s folyton azt hangoztatta, hogy még husz évig is elél. Május 26-án — takaritónöje szerint — reggel halva találták és ekkor rögtön értesitette ura unokaöcscsét, Nagy Ákost a haláról. Mikor Nagy Ákos a halottas-szobába érkezett, ott egész csödületet talált; kiküldte a szobából a kiváncsiakat, de ötöt közülök bentartott. Állitása szerint az öreg ur, ki nem halt meg, felébredt és ekkor elmondotta szóbeli végrendeletét. Nagy Ákos ekkor — igy mondják a falusi vallomások — a halottról nem gondoskodva (a halálozást be sem jelentette, át sem öltöztette s az ajtót rázárva) váltott lovakon Pécsre hajtatott — amint ö mondotta — a halott fekete ruhájáért és a gyászjelentések megnyomatásáért. Pécsett egyenesen a nagybátyja lakására ment s ott az inast felhivta, hogy nyissa ki a lakást, mert ö gyászruháért jött; Técsi, az inas, rögtön tudomására adta, hogy a fekete ruhát magával vitte az öreg ur, de Nagy Ákos ennek daczára követelte, hogy nyissa ki a lakást. Bemenve abba, levetette a cipöit s a cipök kitisztitásának ürügye alatt az inast a szobából kiküldte, a szekrényeket felhányta a gyászruhák keresését adva okul, de a vád feltevése szerint a Wertheim-szekrényben levö takarékpénztári könyvek és értékpapirok miatt. Pécsröl visszahajtatott Nagy Ákos Kadarkutra, de a halálesetröl a többi rokonokat még akkor se értesitette. A rokonok azonban mégis hirt vettek az esetröl s mind összegyültek a halott ravatala körül. Most pedig azzal vádolják Nagy Ákost, hogy Pécsett Nagy Márton lakásán magához vett mintegy 150.000 forint értékpapirt.

A rokonok azt is mondják. hogy Nagy Márton agóniában feküdt, mikor Nagy Ákos hozzája ment s midőn — szerinte — a szóbeli végrendeletet tette. A szóbeli végrendelet kihirdetésére és hitelesitésére a kaposvári kir. járásbiróság junius 5-ének délutáni 3 óráját tüzte ki, amikorra Bellai István, Bellai János, Takács Kata, Molnár József, Paré János kadarkuti lakósokat (Nagy Ákos béresnépét) mint tanukat megidézte. Grubonovich Géza

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

nyug. törvényszéki elnök és több rokon az itt elmondottak alapján bünfeljelentést tettek Nagy Ákos ellen a pécsi kir. törvényszéknél, illetőleg az előnyomozás miatt a pécsi rendőrségnél. Eközben megérkezett Nagy Ákos Pécsre, hogy a hatóság közbejöttével a leltározást elrendezhesse.

Mikor a rendörség megtudta, hogy Nagy Ákos Pécs területén van, az idézést nyomban kibocsátta, de időközben a vizsgálóbiró is megidézte Nagy Ákost, kit Vaszary Gyula főkapitány a vizsgálóbiró elé kisért. Finkey Pál vizsgálóbiró azonnal kihallgatta Nagy Ákost és a gyanuokok alapján letartóztatta. A letartóztatást elrendelő végzést Nagy Ákos megfelebbezte.

A pécsi törvényszék kettős irányban vezeti a vizsgálatot. Első sorban azt kutatja, hogy jutott Nagy Ákos a 150.000 forintos takarékpénztári könyvhöz és egyben az iránt is vizsgálatot inditott, vajjon tényleg tett-e Nagy Márton szóbeli végrendeletet? Az elmult éjjel Finkey Pál törvényszéki biró, helyettes vizsgálóbiró Kaposvárra utazott a vizsgálat folytatására, ott fogja kihallgatni azt az öt tanut, kik állitólag hallották Nagy Márton szobeli végrendeletét.

Polónyi Géza országgyülési képviselő tegnap Pécsre érkezett és átvette a védelem vezetését. Fölkereste a vádlottat a fogházban, hol Koszér János törvényszéki bitó jelenlétében beszélt vele és a képviselésre szóló megbizást átvette. Hir szerint Polónyi a kérdéses takarékpénztári könyveket letétbe helyezi és ezzel legalább egy irányban a további birói eljárásnak elejét veszi.

A pécsi törvényszék tegnap foglalkozott e kérdéssel és hir szerint Nagy Ákos letartóztatását helybenhagyta azzal a megokolással, hogy alapos gyanuokok vannak és félő, hogy ha szabadlábra helyezik Nagy Ákost, ezzel meghiusitanák a további vizsgálatot.

A vizsgálóbiró, mint Pécsről telegrafálják, ma Nagy Ákos öcscsét, Ferenczet is letartóztatta.

Tanügy.

A kolozsvári városi polgári fiu-iskolában a f. 1898-99. tanévet befejező vizsgálatok junius 3-án kezdődtek és 28-án érnek véget.

*

A kolozsvári városi polgári fiu iskolai tanulók köre f. évi junius hó 8-án (csütörtökön) d. e. 10 órakor a kör helyiségében záróünnepélyt rendez, melyre az érdeklődőket tisztelettel meghivja a kör elnöksége.

IRODALOM.

A magyar Verne. Verne nem azok közül az irók közül való, a kiket bármely fordításban élvezhetünk. Ragyogó, szingazdag fantáziája megkivánja, hogy az, a ki tolmácsául szegődik, a nyelvvel is tudjon bánni. Gaal Mózes, a ki ujabban Verne munkáit magyarra fordítja, bámulatos tökéletességgel tolmácsolja Verne gyönyörü regényeit. Ezeket, hogy mindenki könnyen megszerezhesse, a Franklin-Társulat olcsó füzetes kiadásban bocsátja közre az eredeti franczia kiadás pompás képeivel. A most megjelent 117—128. füzetekben befejeződik „Sztrogoff Mihály utazása“ és megkezdődik a „Hatteres kapitány“ czimü regény. A füzetek megszerezhetők a kiadónál (IV., Egyetem-utcza 4.) és minden hazai könyvkereskedésben. Egy-egy füzet ára 20 kr.

Egyleti élet.

Az Erdélyi Muzeum-Egylet igazgató választmánya 1899. jun. hó 7. (szerdán) délután 5 órakor a könyvtár igazg. helyiségében ülést tart. Tárgyai: 1. Folyó ügyek: Pénztárnok, könyvtárnok és titkár jelentései. 2. A maros-vásárhelyi szabóczéh régi ezüst poharainak (melyeket az Erdélyi Muzeum-Egylet megvásárolt) bemutatása. 3. Régi (megvételre felajánlott) ezüst serlegek bemutatása Erzsébetvárosról. Az elnökség.

Mulatság.

Tegnap tartották meg Segesvárott a „magyar“ mulatságot, a mely páratlanul fényesen sikerült. Azi hiszem helyesen mondom, hogy magyar mulatság volt, mert hiszen csupán magyarok vettek részt e mulatságon: Segesvár előkelő magyar közönsége.

Kifogyhatatlan volt a szebbnél-szebb magyar csárdások megujrázása, mit aztán a párok oly lelkesedéssel, oly páratlan tüzzel és odaadással jártak, a mely csak a magyarnak utánozhatatlan tulajdonsága.

A mulatság elért eredménye: a hölgyek érdeme, a kik iránt bár ezért hálánkat kitartásunkkal a tánczban némileg leróva hiszem — e helyen sem mulasztom el a vidékről berándult, sajnos kisszámu ifjak nevében a legforróbb köszönetet küldeni.

A mulatság általános jó kedv közt kivilágos virradattik tartott, a mikor aztán a közönség a Rákoczy-induló lelkesitő accordjai közt egyszerre hagyta oda a tánczternet.

Emlitésre méltó azaz összetartás, a mi a magyar intelligentia közt fenn áll, mert csak ez teszi lehetővé, hogy egy olyan ismert szász helyen egy magyar mulatság ennyire sikerüljön.

B. M. B.

Sport.

Giroldini Frigyes velenczei vivómester, ki városunkban már másodizben tanitja az uj olasz rendszerü vivást, ugy kard, mint törvivást, tegnapelőtt tartotta a Torna-Vivodában vivóakadémiáját, előkelő, de csekélyszámu közönség előtt, ékes bizonyitékait adva lelkes és avatott tanitási rendszere előnyeinek. Mindenkit meglepett az a haladás, melyet tanitványai a tanitásidő rövidsége daczára felmutattak. A vágások gyorsasága és a biztonság, szép plasztikus testtartás jellemzik Giroldini iskoláját, rendszerét, melyről el kell ismernünk, hogy az országban első helyen áll.

Az akadémia lefolyása következő volt.

A mester első számul kardiskoláját mutatta be tanitványaival, melynek birálatául hivatkozunk az előbb mondottakra. Utána Vermes Lajos egyetemi vivómesterrel mérközött karddal, melyben élénken szemlélhettük ritka képességének fölényét. A mesterek vivivását kardvivás-verseny követte, melyben I. dijat Nesztor Kamil, a II-ikat Bagaméry József, a III-ikat Gabányi Imre nyerte. Majd az ifjusági vitőr-verseny következett, melyben az I. dijat a mester szép tehetségü fia Vergilio, a II-ikat a kis Isekutz Béla kapta, kinek nyugodt, elegáns tartását ki kell emelnünk, a III-ik dijat pedig Blochbaum vitte el. Rendkivül érdekes, szinte izgató látvány volt a szicziliai kettős törvivás, melyet a mester mutatott be fiával. E vivás élénken feltüntette az olasz vér hevességét, szenvedélyességét. Ezután ismét a mester és tanitványai állottak szemben a küzdőtéren vivóakademiát mutatva be. Ügyességüket a jury következőleg jutalmazta: Rajcsányi Gyula aranyérem, Isodter Sándor aranyérem, Sárpy István ezüst érem. Vermes Lajos vivómester kardassantja Garzó Bélával és Gabányi Imrével előzték meg az akadémia legutolsó, s legérdekesebb pontját: Giroldini mester és legkitünőbb tanitványa Garzó Béla kardmérközését. Ritkán van alkalmunk látni oly vivót, kinél a jó vivás és aesthetikus szép testtartás ugy egyesülne, mint Garzónál. Mintaképül szolgálhat minden vivónak. Valóban élvezet volt vivómodorát szemlélni, melynek hatása alatt Giroldini mester szeretett tanitványát a közönség előtt megcsókolta.

Lehetetlen meg nem emlékeznünk a közönség érthetetlen közönyéről, hogy az ily nemes, testet-lelket nevelő időtöltés iránt oly kevés érdeklődést tanusit. Ugy az egyetemi ifjuság versenyén, mely pedig oly emelkedett szinvonalon állott, hogy minden jelenlevő véleménye szerint felülmulta az összes eddigi ilynemü versenyeket, s a tegnapi ünnepélyen bizony gyérszámu közönség élvezett. Hja! Az idezarándokoló csepürágókra, mint a multkori „müvész“ ur, s a zengerájok kornyikálására kell a filléreket tartani, azoknak a mutatványain még jegyhez sem lehet jutni.

Becsei József.

Jubileumi hangverseny.

Kolozsvár, jun. 6.

Nagy és fényes sikere volt tegnap annak a hangversenynek, melyet az „Egyetemi Kör“ rendezett tegnap 25 éves jubileuma alkalmából.

Müsora érdekes, változatos volt s elmondhatjuk róla azt is, hogy ritka izléssel volt összeállitva, a miért a hangverseny rendező bizottságot, első sorban pedig *Senn* Ottó bizottsági elnököt kell nagy elismerésben részesitenünk.

A hangverseny Beethoven *Fidelio nyitány*-ával kezdődött, melyet a kolozsvári zenekonzervatorium, az 51. cs. és kir. gyalogezred zenekara és a honvédzenekar adott elő nagy hatással. *Farkas* Ödön, a zenekonzervatórium igazgatója nagy zenei élvezetet szerzett a zeneértő publikumnak ennek a pompás nyitánynak előadásával, melyet ő dirigált sok tüzzel. A közönség zajos tapsokban fejezte ki elismerését a dirigens iránt s egy gyönyörü babérkoszorut nyujtottak fel neki hosszu nemzeti szalaggal. Farkas Ödön különben az egész hangverseny folyamán közreműködött, mert minden zenekari számot ő tanitott be és ő dirigált.

A második szám Grieg *A-moll zongorahangversenyének 1-ső tétele* volt, melyet zongorán *Nagy* Mariska játszott zenekar kisérettel. Nagy Mariskában már tavaly egy született zongoramüvésznőt ismertünk meg, s mennyi örömünk telt benne, hogy most ennek a müvészetnek izmosodásáról beszélhetünk. A kisasszony felfogása, technikája egyaránt meglepő és tökéletes. A csodálatos erőtől a légies finomságig minden megvan az ő előadásában s ezek hallatára nagyon csodálkozunk: miért nem viszi atyja egy országos és egy külföldi hangversenyre? Ezzel a müvészettel, a mit tegnap volt alkalmunk tapasztalni s a mely a csupa zeneértőkből álló publikumot egészen elragadta, nagyon sok dicsőséget szerezhetne a magyar névnek. Hiszen ugyis olyan kevés, magyar születésü müvésznőnk van! A müvésznő nagy és zajos sikert aratott. A tapsok nem akartak perczekig megszünni s a kisasszonynak még egy ráadást kellett játszania, melylyel még fokozta a hatást.

Szendrői Lajos, az Operaház tagja énekelt ezután. Először Mozart *„Varázsfuvola“* czimü operájából énekelte „E templom csarnokában“ kezdetü áriát, azután Aggházy *„Maritta“* czimü operájából egy áriát. Szendrői hangjával általános szenzácziót keltett; mert ilyen hatalmas terjedelmü, erős, tömör és mély hangot alig hallott mostanában a kolozsvári közönség. De nemcsak hangja, hanem éneke is pompás volt s különösen a Mozart-féle darab hatásos előadásával aratott nagy sikert. A hangverseny második részében is szerepelt Szendrői, egy pár Káldy-féle *kuruczdalt* adott elő. Ujra meg ujra kihivta őt a közönség és nem egy dalát megujráztatta.

A hangverseny másik vendége következett ezután: *Anday* Blanka, a Krecsányi-társulat bájos koloratur énekesnője. A közönség nagy érdeklődéssel várta őt már azért is, hogy Krecsányinak a tanács hat heti játszási engedélyt adott. Anday Blankában a kolozsvári közönség egy kiváló énekesnőt ismert meg, kinek gyönyörü hangja, kitünő iskolája van s a ki igazán izléssel énekel. A müvésznő Erkel *„Hunyady László“*-jából adott elő egy áriát s pompás, szines koloraturájával, mely bővelkedett a subtilis finomságu részekben, zajos hatást aratott. Második énekszáma Kovács „Kesergő leány“ czimü müdala volt, mely után olyan zajos tapsokban és óvácziókban részesült, hogy a dalt meg kellett ismételnie. A közönség ez után is sokáig tapsolta a müvésznőt, ki már alig győzött hajlongani a sok kihivás miatt. Anday Blanka biztos lehet, hogy a kolozsvári közönség rokonszenvét megnyerte.

Külön dicséretben kell részesitenünk *Tariczky* Ferenczet, a ki a két vendégmüvészt kitünően kisérte zongorán.

A hangverseny második részét Beethoven *Zongora négyese* képezte, melyet *Ferenczy* Irén adott elő, kinek a zongorajátékban való fejlett tudásáról és müvészetéről már a Geiger-féle konczert alkalmából volt alkalmunk beszélni. A négyesben a kisasszonyon kivül hegedün dr. *Csengeri* János, violán *Madari* Zoltán, cellón *Gámán* Dezső játsztak zajos sikerrel.

Nagy figyelemmel hallgatta a közönség *Répay* Andor cellojátékát. Grützmacher *Fantasie hongroise*-ját játszta igen szépen, teljes zenekarkisérettel. A cello-müvészt hosszasan és zajosan tapsolta a közönség.

A hangverseny utolsó pontja gr. Zichy Géza *Petőfi emlékezete* czimü cantateja volt, melyet a „Kolozsvári Dalkör“, a konzervatorium és a fent emlitett két zenekar adott elő. Farkas Ödön dirigálta. A zenemüvet ismerjük már a szinházból; itt mindenesetre hatásosabb volt s általában jobban érvényesültek a mü szépségei, mint a szinházban.

Ezzel a sokáig emlékezetes, nagy sikerü hangverseny véget ért.

Putnoky D. temetése.

Nagy részvét mellett temették el szombaton a tragikusan szomoru véget ért derék, lovagias férfiut, a kitünő hazafit, Putnoky Domokost.

A halottat szállitó vasuti kocsit Maros-Ludasig teher vonat vitte. Itt ahhoz a személyvonathoz csatolták, a melyen a résztvevő ismerősök és küldöttségek mentek.

A Szent-Mihálytelki vasutállomáson várt az egész család.

Erked községének népe gyászlobogó alatt jelent ott meg.

Huszonöt uri fogat hozta ide Kolozsvármegye s a szomszéd megyék urait.

A koszoruk száma itt már legió volt. Külön kocsit kellett számukra előállitani.

Mikor leemelték a halottat a vasuti kocsiról s szemeikkel látták azt, hogy a borzasztó tragédia hihetetlennek tetszett hire csakugyan valóság, még a legöregebb emberek is hangos zokogásban törtek ki.

Igazi atyjukat, jó tanácsadójukat, segitőjüket, pártfogójukat siratták.

A Putnoky támogatása messze vidék népére kihatott, ott a Mezőségen, a legexponáltabb ponton.

Innen megindult a szomoru menet a Putnoky tanyájára, mely Erked és Szent-Mihálytelke között egy 900 holdas birtok kellő közepén van. E tanyától kevés távolságra a terület nagy részét luczfenyőkkel, körissel és tölgygyel oly mintaszerüen befásitotta a néhai kitünő gazda, hogy a földm. minister kitüntetésül 500 arany frttal jutalmazta ez erdőgazdasági alkotását.

A Czecz János temetkezési intézetének emberei csakhamar elkészitették a ravatalt és erre helyezték a koporsót. A társaság kocsikon és gyalog d. e. 10 óra után bevonult Putnoky egykori lakására, az innen 1 óra járásra levő erkedi kastélyba.

A vasuttól való kiindulástól kezdve a környékben fekvő községek minden harangja megszólalt. Nem rendezte ezt senki. Református, katholikus, oláh és szász templomok harangjait megkongatták a jó ember temetésére.

Az erkedi kastélyban a vendégek az udvaron hosszu asztalsorok előtt helyet foglalva ebédeltek és ebéd után 2 órakor indultak vissza a temetés szinhelyére.

Beláthatatlan tábor vonult az uton végig. Katholikus, református, lutheránus, gör. kath. egyesült és nem egyesült papságnak nagy száma, birtokosság Kolozs-, Besztercze-Naszód-, Szolnok-Doboka- és Maros-Torda-megyékből végnélkülinek látszó kocsisorral haladtak. 79 kocsit számláltak az induláskor, melyekhez mind több-több csatlakozott. Az egész Mezőség itt volt.

Maros-Torda megyének ref. főgondnoka lévén, az egyházi testületek hatalmas csoportot alkottak.

A megérkezés után a temetés a komlódi ev. ref. lelkész imájával kezdődött.

Beszédet a péterlaki esperes *Tavaszi* József tartott. Az elhunytat, mint minta hazafit méltatta nagyon szépen.

Ezután a marostordamegyei papok és tanitókból alakult dalárda énekelt Benedek Árpád vezetése alatt.

Az ének elhangzása után kocsira tették a derék, puritán férfiu hamvait és kiszállitották a fenyves és tölgyes alá.

A sirnál szép emlékbeszédet tartott Lenárd József nyug. esperes. Beszédét holnap fogjuk közölni.

A beszéd után leeresztették a sirgödörbe, utána tették a koszorukat is.

Elhantolás után visszatért a szomoru menet.

A papság, vidéki birtokosság az erkedi kastélyban, az erkedi és vidéki kis gazdák pedig az erkedi gazd. udvarban teritett asztalok körül foglalt helyet, hol őket megvendégelték.

Bartha Miklós orszgy. képviselő akadályozva lévén a megjelenésben, táviratilag fejezte ki a temetés napján a gyászoló család előtt fájó részvétét.

A temetésen az elhunytnak három unokatestvére jelent meg. Egyik lelkész, egyik honvédszázados, a harmadik pedig tanár.

A gr. Lázár Miklós örököseit kiknek birtokát évek óta haszonbérben birja az elhunyt, Bethlen Mária grófnő képviselte.

*

Az egész környéken, az egész Mezőségen nagy megdöbbenést, leirhatatlan szomoruságot keltett a Putnoky halála, melyről évtizedek mulva is fájó részvéttel fog minden lakós beszélni.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, junius 6.

Junius 1-ével uj előfizetést nyitottunk.

AZ „ELLENZÉK“ TÁRCZÁJA.

1899. Junius 6

Hilary.

— A *„Tövisek és narancsvirágok“* szerzőjétől. —

Angolból forditotta: **AMICA.**

XIII.

(Folytatás.) (22)

Igen, gondolta a nénje, Carlisle meghalt és az ellene mondott szavak hasztalanok; tehát a huga iránti gyöngédségből jobb lesz hallgatni.

— Édes, szerencsétlen gyermekem, légy nyugodt, nem fogok többet mondani.

— De ugy-e segiteni fog rajtam? Én nem tudom, hogy mit tegyek. De ugy-e, az anyám emlékéért nem hagy el és segitségemre lesz?

— Igen, édes gyermekem, segitségedre leszek és nem csak az anyádért, de saját magadért és mert szeretlek. Bizz bennem, segitségedre leszek.

Még egy jó félóráig beszélgettek a gesztenye fák alatt és Hiláry mindent elmondott a nénjének. — Lady Kilmorenak tele volt a feje aggályos gondolatokkal.

— Ha valaha ezek a dolgok napfényre jönnek, az egész életed tönkre lesz téve, — mondá. De azt hiszem, hogy az emberek a te házasságod történetét nem hinnék el, miután a temetésén mint főgyászoló Lady Mari jelent meg.

— A templomban levő anyakönyv mindig ott lenne annak a bebizonyitására, — jegyzé meg Hiláry.

— Igen, ha valaki azt a fáradságot venné magának, hogy oda menjen és azt megnézze — de azt senki sem fogja tenni, Képzelni tudom azokat a gunyos megjegyzéseket, gonosz malicziát és gyanusitásokat, melyekkel a történetedet fogadnák — gyermek, azt senki sem hinné el. A te jövödért titkod megőrzését már az első pillanatban szükségesnek láttam. De most azt mondom, hogy az fontosabb az életednél és hogy jobb volna meghalnod, minthogy azt nyilvánosságra bocsátanánk.

— Én is azt gondolom, — mondá Hilary szomoruan; de nénikém, én nem tudok meghalni, mikor akarok; ha tudnék, azon reggel haltam volna meg, midőn férjem halálának hirét tudatta velem.

Annak a reggelnek az eseményei olyan élénken merültek fel a Lady Kilmore lelkében, emlékezett, hogy a huga eszméletlenül esett le a padozatra és hogy a szobaleányának a viselkedése mily különös volt. Most mindent meg tudott érteni és csodálkozott, hogy hogy lehetett oly vak. Egy gyermek átláthatott azon; de hogy őtet, a ki magát tapasztalt asszonynak nevezte, oly könnyen meglehessen csalni és elvakitani! Ez megfoghatatlan volt előtte, midőn reá gondolt.

Egész életében soha sem volt ily nagy zavarban; egy szó arról, ami történt és hugának a jövője tönkre volna téve. Hogy segitsen rajta? Esztelenségének a rettenetes következményeit hogy háritsa el róla? Lady Kilmore le s fel járkált a fák alatt, csodálkozva, ha vajjon a körülményeknek ilyen összejövetele történt e valaha — a titkos házasság, a szertartást végező papnak a halála, a fiatal férj hirtelen halála és temetésén annak a ladynak a jelenléte, a kiről azt gondolták, hogy az ifju jegyese és a ki ugy viselte magát, mintha az özvegye lett volna. Azonban, az egész dolognak a *finéléja* csak ezután következett.

— Ha egy regény tárgyát képezné, mindenki valószinütlennek gondolná, — mondá magában. A körülményeknek ilyen összevágása soha sem volt. Ha a hugom megmentésére nem tudok egy jó tervet kigondolni, ő teljesen el van veszve.

Hosszasan és mélyen gondolkozott; végre látni kezdte az utját.

Annyi bizonyos — mondá a hugának, hogy ez a legbonyolódottabb dolog, a mit valaha ösmertem. Én segitségedre leszek; de csak azon feltétel alatt, ha egy ünnepélyes igéretre kötelezed magadat.

— Néném, én mindent megigérek — kiáltá Hiláry. Titkomnak a terhét nem tudom hosszasabban elviselni.

És ekkor hosszasan tartó és komoly beszélgetés volt közöttük. Végre Lady Kilmore azt mondta.

— Hiláry, ünnepélyesen igérd meg, de oly ünnepélyesen, mintha az eskü volna, hogy ha segitek a titkodat megőrizni, te viszont a házasságodra vonatkozólag egy élő lénynek semmit sem fogsz elárulni, sem arról beszélni, a mit nekem mondtál.

A huga megigérte és szavát tartotta egész addig, mig az az élőre és a halottra nem volt csalás.

— Hiláry, megigéred, hogy a titkodat soha sem árulod el?

— Igen — volt a válasz.

— Semmi ürügy vagy kifogás következtében?

Hiláry, ne felejtsd, hogy könnyebben elviselném, hogy most tudják meg és szenvedném a következményeit, mint, hogy csak azért leplezzem jelenleg a helyzetedet, hogy későbben nagyobb szégyent szenvedjek és azt se feledd, hogy ha valaha emberek megtudnák, hogy én mit tettem éretted, sokkal keményebb és kiméletlenebb dolgokat mondanának rólam, mint te rólad.

— Néném, mondá a huga komolyan — mind azok után, a miket neked mondott, bizhat bennem, először a nénémért és aztán saját magamért. De ugy-e, nem hagy el és segitségemre lesz?

— Igen drágám; mindent megteszek a mi a hatalmamban áll és mind ezeknek, a daczára,. reménylem, hogy megérem azt, hogy téged fényesen elhelyezve és boldognak lássalak és hogy eljön az az idő, midőn mind ez el lesz felejtve. Elmondom neked röviden, hogy mit szándékozom tenni.

És az a terv, melyet Lady Kilmore a huga elibe terjesztett, bámulatosan ügyesnek és jónak látszott lenni.

Ez estétől kezdve változás jött Hiláryra. Vidámabb lett. A legrosszabbon tul esett, mert a nagynénje mindent tudott a házasságáról és megigérte a segitségét. Hosszas értekezésüknek az eredménye nem sokára látható lett. Lady Kilmore meglátogatta Lady Ardeant és miután a napi eseményeket megbeszélték, Weldhome urnője elpanaszolta, hogy egy idő óta menyire aggódik a huga gyengélkedéke miatt.

— Édes Lady Ardean, emlékezel, hogy azon nagy betegsége óta, midőn Lady Mari itt volt, Hiláry soha sem volt egészen jól, elveszitette az étvágyát, sápadt, bágyadt és nem tud aludni. Én nagyon féltem őtet és azt gondoltam, hogy talán jó volna nehány hónapig légváltozás kedvéért utazni vinni. Mi a véleményed?

Lady Ardean, a ki a megtestesült szeretetreméltóság volt, helyeselte a barátnéja határozatát.

— Én az gondolom — mondá — hogy bölcsen fogsz cselekedni, ámbár én leszek a vesztes, mert hiányozni fogsz nekem.

Lady Kilmore másokkal is tanácskozott, nem feledte el a két orvost és a pap feleségét, mig a Mairne kisasszony betegeskedése és Lady Kilmorenak a huga felett való nagy aggodalma közbeszéd tárgya lett.

Mindenki tudta, hogy Lady Kilmore külföldre viszi a hugát, mert itthon senki sem tudott rajta segiteni. Sok asszony-vendég ment Weldhomeba, hogy a beteget lássák és sok tanács volt reá pazarolva.

— Oh, nénikém, mondá Hiláry sohajtva, ha reá tudná őket beszélni, hogy maradjanak otthon és a saját dolgukat igazitsák, milyen könnyebbülés volna!

— Édesem, ők jó indulattal vannak, volt a Lady Kilmore válasza és sokkal jobb nekünk, hogy betegeskedésedről beszéljenek.

Nemsokára ez lett a szomszédság érdeklődésének a főtárgya. A Nairne kisasszony hogy létéről minden nap és minden oldalról tudakozódik. És természetes, hogy a vendégek nem voltak meglepetve, midőn látogatásuk alkalmával nem láthatták őket, sem azon, kogy meghivásuk vissza lett utasitva. Mindenki meg volt arról győződve, hogy Nairne kisasszony beteg.

Lady Kilmore és Holmes Jane között egy viharos interjuv volt; de Jane erélyesen védte magát és egy idő mulva Lady Kilmore nemcsak megbocsátott, de egész bizalommal beavatta a tervébe és ugy intézkedtek, hogy egyedül ő fogja őket elkisérni.

— Legelőbb is hova szándékozik menni? kérdé Lady Ardean.

Lady Kilmore a legnyájasabb modorával azt mondta, hogy még nem tudja megmondani; mert nem határozta el; legelőbb a barátait látogatja meg Londonban és valószinüleg azoknak a tanácsa által hagyja magát befolyásoltatni.

— Én részemről Torquayt vagy Mentonát ajánlanám, sugalmazta Lady Ardean.

(Folytatása következik.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Elő lehet fizetni **bármely naptól kezdve.**

Előfizetési feltételeink:

Egy hóra . . . . . 1 frt 50 kr.
Egy negyed évre . 4 frt
Félévre . . . . . 8 frt

— **A bőrze és az időjárás.** A mostani változatos időjárás rendkivül sok dolgot ad a távirda hivataloknak. Táviratok jönnek, mennek. Kötések létesittetnek és kötések oldatnak. Vannak olyan napok, mint egy tudósitónk jelenti, mikor megtizszereződik a táviratok forgalma. E táviratok azonban teljesen szünetelnek a szombati napon. Ekkor ünnepnapja lévén a zsidóknak, a dróton való üzleti kötéseket ilyenkor nem foganatositják.

— **Nem lesz iparos kongresszus Kolozsvárt.** A Mátyás király lovas szobra leleplezésének ez évről való elmaradásával elmarad az iparos kongresszus is Kolozsvárról ez idénről. Az intézők hangulata oda irányul, hogy valamely más évben tartassék meg Kolozsvárt az orsz. kongresszus. A kolozsvári ipartestület eléljárósága tárgyalni készül ez ügyet s e tárgyban közelebbről fog határozni.

— **Ferencz József** unitárius püspök e hó 3-án Gál Miklós budapesti unit. lelkész kiséretében a polgárdii egyházközség látogatására a Székes-Fehérvár közelében fekvő Polgárdiba utazott. A vasuti állomásnál a község nevében Schweiger Ferencz körjegyző fogadta a püspököt, kifejezést adva annak az örömnek, a mely a község minden egyes tagjának szivét áthatja, midőn az általánosan szeretett főpásztort, a magyar nemzeti állameszme harczosát a község kebelében üdvözölhetik. A püspök üdvözlő szavai után lovas banderium vezetése alatt hosszu kocsisor kiséretében vonult be a püspök a községbe, a hol a hivek nevében Pálffy Ferencz unit. lelkész, a szomszéd falvakban lakó unitáriusok nevében pedig Keresztes Pál üdvözölte meleg szavakkal a püspököt. A templom és papilak megtekintése után a püspök kiséretével Császár János gondnok vendégszerető házánál szállt meg. Gál Miklós lelkész fenkölt és megható imája után Ferencz József püspök intézett igazi apostoli beszédet a hivekhez, a melyben az unitárius vallás elveit fejtegetve lelkesitő szavakkal buzditotta a hiveket a keresztényi szeretetre és hitre, a melynek legszebb megnyilatkozása az egyházi szeretet és a törhetetlen hazaszeretet. A püspök gyönyörü hasonlatokban gazdag beszéde lelkesitő hatást gyakorolt ugy a hivekre, mint a többi jelenlevőkre. Istentisztelet után a püspök látogatást tett gr. Batthányi Gézánál, ki az egyházközségnek egy szép szőlőt ajándékozott. Ezután közebéd volt, melyen mintegy 50-en vettek részt. Délután a püspök pár napi pihenőre Balatonfüredre utazott.

— **Parkozás a főtéren.** Azon a háromszögön, a hol az ismeretes emlékoszlop állott, tudvalevőleg parkot rendeznek be. Most hogy az emlékoszlop utolsó követi is a napokban elszállitották, ma megkezdték a parkozási munkálatokat, melyeket *Zobátz* Ferencz sétatéri főkertész tervei és vezetése mellett fognak végrehajtani.

— **Nem akadt pályázó.** Debreczeni Mártonnak, a Kiovi csata szerzőjének élete és pályája czimü dolgozat megirására tüzött ki a kolozsvári tudomány egyetem 100 frt pályadijat. Daczára annak, hogy a tárgy feldolgozásra nagyon hálás, a jutalomdij is elég szép, pályamü *nem adatott be.* Egyetemünk fiatalsága igazi nagyjaink iránt, ugy látszik keveset érdeklődik. Az egyetem ezt a pályatételt 1899—1900 tanévre most ismét kitüzte.

— **Pályadij a kolozsvári vizvezetékre?** A kolozsvári Ferencz József tudomány egyetem 1899—1900-ra kitüzött pályatételei között egy érdekes és praktikus pályatételt találunk.

Ez igy szól:

Tanulmányoztassék kisérleti vizsgálatok segitségével, hogy a kolozsvári vizvezeték vizében *leggyakrabban előforduló mikrobáknak* van-e betegség okozó hatásuk? Igen — vagy nem? Jutalma 50 frt.

Tessék pályázni!

— **Osztrák ezüstnemü a magyar királyi várlakban.** Szomoruan emliti fel a „*Magyar Ipar*“ czimü lap, az orsz. ipar egyesület heti közlönye azt a furcsaságot, hogy a királyi várpalota belső berendezéséhez az ezüstöt csak $_1/^8$. részben rendelik a körmöczi ezüst áru gyárban, $_7/^8$-ad részét pedig egy váczi utczai ékszerész utján Ausztriából hozatják. A bizottság élén, melynek mérlegje Ausztria felé hajlik, Hauszmann áll. Egyuttal csudálkozik azon, hogy a magysr ezüst s ennek jól felszerelt körmöczi gyára ily mostoha pártfogásban részesül a királyi várlaknál daczára annak, hogy a mi ezüstünket és ennek gyárát maga a pénzügyminiszter pártolta. — Mi megfejtjük ennek az okát. Ez abban rejlik, hogy Magyarországon bármely magyar gyár, ha nem miniszter, de a példabeszéd szerint Krisztus lesz is a barátja, az osztrák gyárakkal szemben mégis elbukik. Az osztrák gyárak győzik bőven pénzzel, jutalékkal . . .

— **Az Unió-kép a párisi kiállitáson.** Az idén észrevétlenül átsiklott a kolozsvári közönség azon az évfordulón, a melyen Erdély és Magyarország egyesitésének törvénybe iktatása 50-ik évét, a m. évben országos ünneppel, miniszterek és képviselők jelenlétével megünnepelte. A m. hó utolsó napján volt ez 50-ik évforduló. A napi szenzációk s a váratlanul felmerült szomoru tragédia nemcsak a közönség figyelmét vonta el ettől, de a sajtóban is lefoglalta a tért s a mi egykor országos esemény volt, a mi a haza két részének nemzeti, kulturális és közgazdasági tekintetből a hazának egészségesebb vérkeringést, nagyobb erőt adott, annak évfordulója csöndes némasággal telt el.

Ne gondolja azonban senki azt, hogy ez évforduló emlékezetével nem foglalkozott ezuttal senki Kolozsvárt. Igenis, foglalkozott. Roskovits Ignácz festőművész az Unió évforduló napját Kolozsvárt töltötte. Felkereste a kolozsvári orsz. történelmi ereklye-muzeum gyüjteményét, hol a tavalyi Unió-kiállitás idején összegyüjtötték az Unió kimondásánál szerepelt egyének életrajzait és arczképeit. A muzeumnak ajándékozott s részint olajfestmények által fotografált képgyüjteményből megjelölte azokat, a melyek a Kolozsvár város számára készülő kép számára szükségesek. Tehát az évforduló ha nem is ünneppel, de olyan akczióval telt el, a mi e történelmi dolog emlékezetben tartására irányul. Roskovits Sándor József orsz. képviselő társaságában jelent meg.

Az Unió-képet Roskovits Ignácz még ez évben szándékozik befejezni és kiállitja a párisi világkiállitáson és azután a kép hazajön Kolozsvárra, Roskovits, miután dolgát az ereklye-muzeumban befejezte, a Leiningen gr. vértanu iróasztalán elhelyezett vendégkönyvbe beirta a nevét.

— **Salamon János siremléke.** A magyar zene néhai művelőjének siremlékéhez buzgón járulnak a tisztelők és rokonok. *Nagy* Gábor, a bizottság pénztárosa a tegnapi gyülésen örömmel jelentette, hogy ismét szép adományok folytak be. A bizottság elnöke: *Barcsay* Domokos orsz. képviselő Bölöny József és Deák Márton bánffy-hunyadi lakósoktól 2 frtot kapott. Burgya János Kolozsvárt 1 frtot küldött.

A kolozsvári polgárság körében nagy rokonszenvvel találkozik a Salamon siremlékének ügye. Terkál Béla derék és tekintélyes kolozsvári polgár igen szép eredménynyel beszámolt gyüjtésénél a számok beszélnek erről:

Terkál Béla gyüjtése 22 korona 40 fillér. Adakoztak: Bihari Ákos Nagyvárad 2 koronát, Terkál Béla, Simonffi István, Adorján János, Müller Gyula, Matutsek József, Klimes Károly, Biluska József, Benyovits István, Harkó Lajos, Horváth Károly, Kovács István, Tóth József, Winzer Hermann, K. Nagy Ferencz, Szilágyi Lajos, Clauser Adolf, Rignáth Sándor, Lucs András, Reimann Károly 1—1 koronát, Keleti János, Szeszák Ferencz, Balogh Árpád 40—40 fillért, Zajzon Sándor 20 fillért.

Messze vidékeken is rágondolnak a magyar zene egykori művelőjének emlékére. *Szilágyi* Farkas ref. lelkész, a kinek Nagy-Enyed veszedelméről irt történeti munkája örökbecsü mü, gyüjtő-ivet kért Nagy Gábortól, hogy valamivel ő is hozzájárulhasson a Salamon emlékéhez. Az eddigi gyüjtés igen szép eredményre vezetett már is. A mai napig 265 korona 30 fillér van a Népbank 99. sz. könyvecskéjében elhelyezve.

— **Eltünt kerékpár.** Vasárnap éjjel a Grand kávéház ajtaja elől egyik bankhivatalnoknak a kerékpárját eddig még ismeretlen tettes ellopta. A rendőrség a szükséges lépéseket már megtette. A közönség, a mely kéz alatt szokott kérékpárokat vásárolni, saját érdekében cselekszik, ha figyelemmel lesz e körülményre, s ezzel megkiméli magát attól a kellemetlenségtől, melylyel egy lopott portéka megvásárlása jár.

— **Társas vacsora.** A tegnapi jubileumi hangverseny közreműködői tegnap társas vacsorára gyültek össze a New-York éttermében. A vacsora kedélyes hangulatban folyt az éjféli órákig.

— **A Tekező Társaság tánczmulatsága.** A Tekező Társaság mára hirdetett tánczmulatságát okvetetlenül megtartja.

— **Szép családi ünnep** folyt le a napokban Puskás Béla háztulajdonos és birtokos házánál. Ugyanis egyik bájos és szeretetreméltó leányával, Ilonával házasságra lépett Farkas Károly megyei gyámpénztárnok. A d. e. lefolyt polgári szertartás után, d. u. 5 órakor folyt le a szép esküvő az unit. templomban diszes nász-közönség jelenlétében. Az ifju párt Péterfy Dénes adta össze és áldotta meg gyönyörü és költői szárnyalásu beszédben, A násznagyi tisztet Kis Sándor kereskdelmi akadémiai igazgató és neje teljesitették. Este a szép ünnep alkalmából kitünő vacsora volt, melyen mintegy 50 tagu vendégsereg vett részt. A gratulálók seregéhez csatlakozva, a fiatal párnak mi is tartós boldogságot kivánunk.

— **Czecz tábornok nővére.** Czecz János Amerikában élő tábornok nővére Gidófalvi Czecz Polixena özv. Insbasich Istvánné Budapesten VIII. ker. Teleki-tér 7 sz. a. lakik. A derék urnő nagy örömmel vette tudomásul, hogy bátyjához, ki magát ezelőtt 50 évvel a bitófától a hazából való önkéntes számüzetés árán váltotta meg, küldöttségileg felkeresik. A szerető nővér előadta levelében, hogy kint élő bátyjának emléket szándékozik a tisztelgőkkel küldeni.

— **Kerékpározó tüzoltók.** A városi szabályrendelet szerint a mentő egylet tagjai, kik a felmerülő veszedelemhez sokszor kerékpáron vonulnak ki, felvannak mentve a kerékpár adó alól. A tüzoltó egylet parancsnokságának határozatából Polcz Rezső parancsnok most az iránt tesz lépéseket, hogy az önkéntes tüzoltó egylet tagjaira is terjesztessék ki az adómentesség, mert ezek legtöbbször kerékpáron kénytelenek az utat megtenni időnyerés okáért.

— **Vizsgálatok.** A kolozsvári róm. kath. egyház által fenntartott népiskolák körül a folyó tanári vizsgálatokat tegnap reggeli 9 órától $^1/_2$1 óráig kezdették meg a kőkerti róm. kath. jelenben IV. oszt. fiu- és leány népiskolánál. E vizsgálatokat Biró Béla elnöklő apátplébános vezette számos érdeklődő férfi és nő és szülő volt jelen e vizsgálatokon. A fiu és leánytanulók hangos és biztos feleleteit az egyes tantárgyakból megelégedéssel hallgatták, a közszemléletre kirakott sokrendbeli irás, fogalmazás, számés rajzbeli dolgozatokat pedig érdeklődéssel szemlélték. E vizsgálatokat $^1/_2$1 órakor befejeztette az elnöklő apát ur. Ezen népiskola fáradhatlan fiu- és leány tanerőinek igen méltó elismerést és köszönetet nyilvánitott, s a növendékeket szent emlékekkel és imádságokkal jutalmazta meg. Befejezésül még a fiunépiskola tanerője által vezetett megható egyházi és hazafias énekek után ismételt elismerés és köszönet mellett a növendékeket a gyakorlott buzgó imádságra és további munkálkodásra buzditotta. Egyben felemlitjük, hogy e vallásos hazafias népiskolánál a jövő 1899—1900 tanévben az V-ik fiu- és leány osztály is be fog állittatni, ugyancsak Kőkert-utczában az egyház által emelendő modern és emeletes épületben, miután ez iskola helyiséget az állam megvásárolta, betegeket ápoló apáczák lakásának.

— **Emlékoszlop az Óvár-téren.** A Ferencz császár és neje Kolozsvárt időzésének emlékét megörökitő oszlop, mely eddig a főtéren állott, most már az Óvár-tére van felállitva. A munkát a vállalkozó tegnap teljesen befejezte, s ma már az állások szétszedéséhez fogtak. A lebontást a mult hó elején kezdték meg. A lebontás három hetet, az ujból való felállitás két hetet vett igénybe.

— **A kolozs-monostori** m. kir. gazdasági tanintézetet végzett okleveles gazdák közül azokat, kiknek még nincs állásuk vagy állásukat változtatni akarják, ezennel felszólitom, hogy lakhelyük pontos közlésével mielőbb irjanak a tanintézet igazgatóságának. Dr. Szentkirályi Ákos igazgató.

— **Tüzvész Kolozsmonostoron.** A Munka Vaszilie kolozsmonostori főut 88 b. sz. a. a dombon levő szalmás háza égett le tegnap délután. A tüz egyik versió szerint a zivataros viharos időjárás miatt villámgyujtásból keletkezett, a másik versió szerint azonban kenyér sütés alkalmából a szél által kihajtott szikra okozta a tüzet. A házat ezelőtt 45 évvel épitették egy leégett ház helyére, sövény falakkal, szalma fedéllel. — Ennyi időt egy kőház alig bir ki. E ház padlására, fedél szalmájára a félszázados használat araszos kormot rakott le, a mi most a mint tüzet foghatott, olthatatlan lánggal égett. A tüzoltók, a mint észrevették az őrtoronyban a veszedelmet, rögtön kirukkoltak. Bartha Gergely parancsnok helyettes vezetése alatt derekasan hozzá láttak az oltáshoz s bámulatos eredményt vivtak ki, mert daczára a szélviharnak, sikerült lokalizálni. Pedig 4 oldalról 1—2—3 méternyire mind szalmás és zsindelyes viskók állottak az égő épület körül. Ezeket vizes pemetékkel és folytonos locsolással a szikráktól megóvták s igy a városrész elhamvadását gátolták meg. Az oltás azért nehéz volt, mert a vizvezetéki viznek nem volt nyomása, nem lehetett használni oltásra. A tüzoltók késő estig dolgoztak. Az ocska, sövényes szalmás ház Munka Vaszili-é volt. Nem képviselt nagy értéket. Nem volt biztositva. Az oltásban, puszta restségből még a szomszéban lakó oláhok sem vettek részt.

— **Majális.** A kolozsvári belvárosi r. kath. leányiskola igazgatósága holnap — szerdán — a növendékek részére majálist rendez a Lövöldében. A majális délután 3 órakor veszi kezdetét.

— **Szerszámkovács a Reichsrathban.** Welsből távirják, a welsi választókerület általános választó-kuriája ma Etz Ágost riedi szerszámkovácsot, a konzervativek jelöltjét 501 érvényes szavazat közül 334-gyel reichsrathi képviselővé választotta.

— **Borhamisitók a szegényeknek.** Ki hinné, hogy ez is van még. Pedig az a nagy kár, a mit a borhamisitások az országnak, de főként a bortermelőknek okoztak, parányi részben haszonnal is jár. Gazdagodnak a szegényalapok s itt is teljesedik a közmondás, hogy kár nincsen haszon nélkül. Annak a sok büntetéspénznek, mit az elcsipett borhamisitók fizetnek, egy része tudvalevően a rabtartási és rabsegitési alapra, más része meg a szegény alapra jut. Szegzárdról most azt irják, hogy az odavaló szegényalap a borhamisitások révén 15,000 forintra szaporodott.

Kolozsvárt legalább 50-szer annyi pancsolt bort foglalhattak le addig, mint Szegzárdon és mégis ily tekintélyes összegre menő büntetés pénzekről még sem olvashatunk.

Szerkesztőségi üzenet.

K. J. urnak. Bpest. A verset későre vettük, mert vasárnap nem jelenik meg „Ellenzék“.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék“ táviratai, telefon tudósitásai és sürgöny-levelei.)

Pörös hagyaték.

Pécs, jun. 6.

A pécsi kir. itélőtábla szerdán hoz határozatot *Nagy* Ákos letartóztatása tárgyában. Nagy Ferencz letartóztatását azért rendelte el a vizsgálóbiró, mert gyanu merült fel, hogy bátyjával egyetemben, kik hit alatt azt vallották, hogy Nagy Márton szóbeli végrendeletben Nagy Ákos két fiát tette örökösévé. Finkey Pál pécsi vizsgálóbiró Kadarkuton szombaton letartóztatta ezen tanukat is, hogy őket Nagy Ferenczczel szembesitse. A letartóztatás Kadarkuton nagy izgatottságot keltett, ugy, hogy a lelkészeknek kellett a népet megnyugtatni. A vizsgálat és a szembesités kideritvén a tanuk vallomásának alaposságát, ugy Nagy Ferenczet, mint a szóbeli végrendelkezés letartóztatott tanuit szabadon kellett bocsájtani. Azon ujabban felmerült gyanunak, hogy Nagy Mártont megmérgezték, ellentmond Kovács Jenő a beteget kezelő járásorvos, a ki a halál okául agyszélhüdést constatált. A vizsgálat még folyamatban van, de positiv gravament eddig még nem lett megállapitva. Lehet, hogy a holttest exhumálását is elrendelik.

A szomszédból.

Bécs, jun. 5.

A tartományi költségvetés hátralevő fejezeteinek elintézése után a tartományi marsall kijelenti, hogy ő felsége megbizásából berekeszti az ülésszakot.

Lueger dr. köszönetet mond a tartományi marsallnak és helyettesének a tárgyalások objektiv vezetéseért.

A helytartó köszönetet mond Luegernek, de sajnálja, hogy a viták olyan szenvedélyesek voltak és hogy olyan kifejezések hangzottak el, a melyek a parlamentárizmus külső tekintélyének ártottak. (Közbeszólások: Lueger dr! Üljünk le!) A tartománygyülés további müködése érdekében kivánatos volna, ha a tartományi bizottság az uj napirend megvitatása alkalmával azzal a kérdéssel is foglalkoznék, miként lehetne a közbeszólásoknak egészen elejét venni.

Lueger dr: Ehhez semmi köze, excellenciás uram!

Weiskirchner: Menjünk ki!

Gregorig: Most megint örülhetnek a zsidók!

A tartományi marsall erre berekeszti az ülést.

A párisi események.

Páris, junius 5.

Az Elysée-palotában tartott minisztertanács a következő határozatokat hozta: *Lombard* főügyész, a ki a Déroulède-pörben mint államügyész szerepelt, hivatalától felmentendő. Tardif a ki ebben a pörben elnököltl) a legfőbb fegyelmi tanács elé állitandó.

Krantz hadügyminiszter vizsgálatot rendelt el Esterházy ellen arra a vádra nézve, hogy titkos iratcsomóhoz tartozó okiratot szerzett meg és azt felhasználta. A hadügyminiszter megbizta továbbá Duchesne tábornokot, hogy inditsa meg azt a vizsgálatot, a melyet Pellieux tábornok márczius 8-án követelt arra nézve, hogyan vezette a vizsgálatot a Dreyfus-ügyben. A párisi 9-ik hadosztályt, a melyhez Roget tábornok dandára is tartozik, felváltották az orleansi 10-ik hadosztályval.

Lebret igazságügyminiszter átiratot intézett a Deschanel kamaraelnökhöz, a melyben kiemeli a semmitőszék itéletének azt a részét, a mély arról szól, „hogy Mercier tábornok 1894-ben titkos iratokat közölt a hadi törvényszékkel.“ — A kormány — mondja az átirat — azt hiszi, hogy ezt közölnie kell a kamarával, hogy a kamara eldöntse, van-e ok arra, hogy arra, hogy Mercier tábornok ellen az 1875. augusztus 2-án kelt törvény XII. czikkét alkalmazzák, a mely arról intézkedik, hogy a miniszterek hivataloskodásuk ideje alatt elkövetett cselekedeteikért személyesen vonhatók felelősségre.

Boisdeffre és Gonse tábornokokra nézve még sem határoztak, mert a kormány beakarja várni a Du Paty de Clam ellen meginditott vizsgálat eredményét.

A diplomaták nagyobb része a tegnapi auteuili események alkalmából megjelent az Elyséeben és leadta a névjegyét. Hir szerint a rendőrség be akar zárni két klubot, a melynek tagjai között sokan vannak, a kik a tegnapi tüntetéseket rendezték.

Az Elisée-palota portásánál kitett ivre tegnap este és ma reggel sok előkelőség, szenatorok, képviselők, katonatisztek, tisztviselők irták föl a nevüket.

Az a három tiszt, a kiket tegnap az auteuili tüntetéseknél izgatás miatt letartóztattak, a következő: Guelard tengerész-tüzérhadnagy a lorienti helyőrségből, Piollenc tüzérhadnagy a versaillesi helyőrségből és Kergarion alezredes, a ki nincs tényleges szolgálatban. A három tisztet haditörvényszék elé állitják, hacsak nem konstatálták, hogy cselekedetük a polgári biróság hatáskörébe tartozik.

Páris, jun. 5.

A kamara mai ülése rendkivül népes. A teremben nagy élénkség uralkodik. A karzatok zsufolásig megteltek.

Laloge (szocziálista) meg akarja interpellálni a kormányt a tegnapi auteuili események dolgában és azt mondja, hogy ütött a republikánus cselekvés órája. (Élénk helyeslés balról. Ellentmondás jobbról.) A szónok azt kérdezi a miniszterelnöktől, volt-e tudomása arról, hogy a tüntetést tegnapra tervezték, majd dicséri Loubet elnök bátorságát. (Viharos helyeslés az egész teremben a jobboldal kivételével.)

Largentaye (konzervativ) közbekiált: Loubet nem tisztességes ember! Panamista! (Zajos ellentmondás.)

Largentaye nagy lárma és tolongás közepette a szószékre megy és azt mondja: Auteuilban tegnap becsületes embereket tartóztattak le. A hazafiak jelszava ez legyen: „Le Loubet-val!“ (Nagy megbotránkozás.)

A baloldal összes pártjai egyhangulag elhatározzák, hogy Largentaye megrovandó és ideiglenesen kizárandó a kamara üléseiről. Largentaye nem akar kimenni a teremből. Az elnök felfüggeszti az ülést és megkéri a képviselőket, vonuljanak vissza, hogy Largentayet a teremből eltávolithassák.

Párbaj.

Budapest, jun. 6.

Perczel Dezső, a képviselőház elnöke és Fenyő Sándor szerkesztő között ma délelőtt megtörtént a párbaj a Fodor-féle vivóteremben.

Mindjárt az első csapásnál Perczel egy jelentéktelen karczolást ejtett a Fenyő arczán. Mire Fenyő Perczel homlokán egy hosszu sebet vágott.

A vér azonnal elöntötte az arczát, mire az orvosok konstatálták a harczképtelenséget és a párbajt beszüntették.

Öt öltéssel bevarrták a sebet.

Fenyő a párbaj végével sajnálatát fejezte ki.

Az ellenfelek erre kezet fogtak.

Széll utazása.

Budapest, jun. 6.

Széll Kálmán ma este Bécsbe utazik.

Splényi-ügye.

Budapest, jun. 6.

Splényi báró fegyelmijével kapcsolatos Engel-féle borhamisitás ügyében a törvényszék holnapra megidézte Rudnay főkapitányt.

Meghalt Rigó Jancsi.

Budapest, junius 6.

Az Esti Ujság sürgönyt kapott Kairóból, hogy Rigó Jancsi pestisben meghalt.

Főszerkesztő;
BARTHA MIKLÓS.
Felelős szerkesztő és laptulajdonos;
MAGYARY MIHÁLY.

NYILTTÉR.

Biasini Szállódában

ma és mindennap **nemzetközi müvészeti előadás.**

Csakis elsőrangu müvészek és müvésznők, különösen az

„Arcella“ növérek, a világ leghiresebb olasz zene, dal és tánczátváltoztató müvésznői fellépte a berlini *Appolló* szinházból és **Rienci Mariska** a budapesti *Somossy* első primadonnájának első vendégfellépte.

Belépti dij 50 krajczár.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Hirdetések.

Sz. 1702—1899. 513. 1—3.

Árlejtési hirdetmény.

Alulirott igazgatóság részére 1899. julius hó 1-től 1902. évi junius hó végéig szükséglendő lucz-fenyő deszkák biztositása iránt versenytárgyalást tart.

A kolozsvári m. kir. dohánygyár telepére szállitandó száraz — a lehetőségig görcsnélküli faanyag körülbelől évi mennyisége:

500	db. 13 mm. vastag	21.1 cm. széles	3.8 mtr hosszu puhatadeszka		
400	„ 13 „	„ 26.3 „	„ 3.8 „	„	„
250	„ 13 „	„ 31.6 „	„ 3.8 „	„	„
700	„ 20 „	„ 21.1 „	„ 3.8 „	„	„
250	„ 20 „	„ 26.3 „	„ 3.8 „	„	„
1000	„ 20 „	„ 31.6 „	„ 3.8 „	„	„
100	„ 35 „	„ 32 „	„ 3.8 „	„	„
100	„ 40 „	„ 29 „	„ 3.8 „	„	„
550	„ puhafa lécz és				
150	„ pallódeszka 50—32—3.80				

Vállalkozni szándékozók szabályszerüen kiállitott 50 kros bélyeggel az ajánlott árak szerint esedékes pénzösszegnek megfelő öt (5) százalékneyi bánatpénzről, mely készpénz vagy biztositékkép elfogadható értékpapirnak bármely m. kir. adóhivatalnál letétbe történt helyezéséről szóló pénztári nyugtatványnyal ellátott, kellően lepecsételt irásbeli ajánlataikat **folyó évi junius hó 22-én délelőtt 10 óráig** ezen igazgatóság főnöki irodájában annál bizonyosabban nyujtsák be, mivel a később érkező vagy távirati uton tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A szállitandó faanyagok egy darabja után kivánt egységár számokkal és betükkel tisztán kiirandó és határozottan kijelentendő, hogy ajánlattevő ugy az árlejtési, mint az általános szerződési feltételeket ismeri és magát azoknak aláveti.

Az árlejtési valamint az általános szerződési feltételek ezen igazgatóságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kolozsvárt, 1899 junius 2.

M. kir. dohánygyári igazgatóság.

A jegenyei gyógyfürdő megnyitása.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy a jegenyei fürdő vendéglőjét **folyó hó 11-én vasárnap** ünnepélyesen megnyitom.

Főgondom lesz házi konyhám jóhirnevét megőrizni, ugyszintén a róm. kath. status uradalmi tiszta boraival fogom a t. vendégeimet kiszolgálni mérsékelt árak mellett. Nevezett naptól minden vonat megérkezését társas omnibusz és kocsik várják.

Bővebb felvilágositással szolgálhatok „Vereskereszt" vendéglőmben Kolozsvárt, Külmonostor-utcza 7. sz.

A n. é. közönség szives látogatását kéri

Kiváló tisztelettel

514. 1—2. **Józsa B. vendéglős.**

A t. épitő közönség figyelmébe!

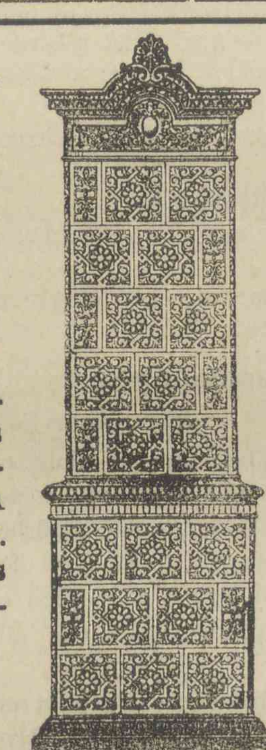

Mivel helyben, **külmonostor-utcza 101. szám alatti**

1885 év óta fennálló

Kályha-gyáramat

másra szándékozom átruházni; kénytelen vagyok a raktáron levő kitünő minőségü és stylszerü kivitelü kályha- és takaréktüzhelyeimet igen leszállitott árban eladni. A fölállitás legjobb szakértő által eszközöltetik. Ugyszintén porczellán takaréktüzhelyek- és fürdő-kádak szállitása és fölszerelése is elvállaltatik.

Gáll B. János.

365. 8—10.

Értesités!

Arról értesültem, hogy három évtizeden át a legnagyobb közmegelégedésre müködő és a legdisztingváltabb izlést is kielégitő butorraktáromban és mühelyemben ügyeim rendezéséhez szükséges rövid szünetet többen, kenyérszerzésre irányuló roszindulatu koholmányokkal ama hiresztelésekre használták fel, hogy e **régi 30 éves müködésem teréről végleg visszaléptem**, nyugalomba vonultam, dolgozni már teljesen képtelen vagyok, munkát többé fel sem vállalok. Minthogy kiváló izlésemről és pedans munkámról külföldön elismert nevemet megrontani másképen — pl. **versenymunkával** — nem voltak képesek, mindezt csak azért hiresztelték és hiresztelik ma is, hogy helybeli és vidéki régi vevőim, a kik mindenkor kizárólag engemet voltak kegyesek becses megrendelésükkel kitüntetni, üzletemből e szünet alatt elszokjanak.

Éppen ezért az igazságnak, előkelő vevőimnek és a magam önérzetének tartozom e **tendentiózus rágalmak dementálásával**. A mit sietek is tenni ama tiszteletteljes kérés által, — hogy sziveskedjenek személyesen meggyőződni egy próbarendelés által az összes állitások ellenkezőjéről — mely alkalommal befog bizonyosodni, hogy képes vagyok pedanteria, pontosság, tisztaság, tartósság, izlés jutányosság tekintetében versenyezni a hazai és külföldi legelőkelőbb czégekkel éppen ugy, mint eddig, sőt nyugodt lelkiismerettel állithatom, hogy ezentul még sokkal inkább.

Azonban nehogy félreértessem. Nem dicsekvésképen teszem ezt az ajánlatot, hanem a félrevezetett nyilvánosság felvilágositásául.

Ezek után van szerencsém jól ismert czégemet ismét nagyrabecsült jóindulatukba ajánlani, különösen uj **berendezések, garniturák** kibővitése, bevonása, mindennemü **javitása, átalakitása**, vagy becserélése tekintetéből. Ugyszintén bátorkodom felhivni becses figyelmüket uj, vagy régi butorokat **„moly mentesitő" preparatumomra**, melylyel több évi módositás után a legbiztosabb eredményt értem el.

Becses megrendelésüket kérve maradok kiváló tisztelettel

415. 8—* **Duchony János és fia.**

BABÓS ÉS TÁRSAI

vaskereskedése

Kolozsvárt, Belközép-utcza 25. szám.

Van szerencsénk a n. é. közönséget tisztelettel értesiteni, hogy a fenti czég alatt egy uj

vaskereskedést

nyitottunk, melyben nagy raktárt tartunk mindennemü **vas- és vasárukból** u. m.: **gazdasági eszközök, háztartási czikkek, konyhaberendezések**, mindennemü **szerszámok, takaréktüzhelyek, kátrányos** és **elszigetelő lemezek** és minden e szakmába vágó itt felnem sorolt tárgyakból.

Bizományi raktárunk van a budapesti **Thury János és fia czég** nagy szerkovács és haranggyárából, továbbá elvállaljuk a **használt reszelők ujravágatását** a legjutányosabb árak mellett.

Olcsó és pontos kiszolgálásunkról előre is biztositjuk és kérjük becses pártfogását.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközlünk.

Kiváló tisztelettel

303. 18—20. **Babós és Társai.**

Az 1896-iki országos kiállitás alkalmával kitüntetve

LÉBER GYULA

első erd. sodronyszövetfonat és szita-áru gyára

Kolozsvárt, Torda-utcza.

Ajánlva minden e szakmába vágó munkáit. Ugymint kertek, erdők, vadaskertek, szöllők, sirhelyek stb. bekeritéséhez való **gépfonásait**; pincze, padlás, felső világossági magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, majorsági udvarok sodrony-fonattal való bevonását, áthányó rosták, szén, koksz, kavics, föld és porond válogatáshoz; szikra fogó cséplő- és egyéb gépekhez, sodrony ágybetétek (matraczok.)

Nemkülönben zöldre festett légy-szövet, szelelő rosták, Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas, réz és czin-szövetek. Kruppa sogronyszegélyzetek különféle mintákban; fakeretbe foglalt rosták, lóher-sziták és sziták különféle czélokra igen erősen készittetnek és gyári árak szerint számittatnak. Aczél tüskés sodrony kertek, erdők stb. bevonásához jutányos árért fel is huzatik.

— KÉPES ÁRJEGYZÉKKEL BÉRMENTVE SZOLGÁLOK. —

300. 22—30.

Kiváló tisztelettel:

LÉBER GYULA.

Haszonbérbe adó Mező-Erkeden,

Teke mezővárostól

ugy a **Szentmihálytelki** vasuti állomástól félórára fekvő összesen 621 cath. hold 1531 □ öl területü

tagositott birtok,

mely a 22 cath. holdas, kényelmes uri lakkal s kellő, jó karban levő cseléd és gazdasági épületekkel ellátott belsőség körül fekszik.

Értekezhetni lehet: **Gróf Lázár Imrénél Beszterczén**, vagy **Sperker Ferencznél Szent-Demeteren, u. p. Nagy-Kend.** 485. 4—6.

SILLÓ GYULA ügynöki irodája.

Kolozsvár sz. kir. város által hatóságilag óvadékkal engedélyezett tudakozó, közvetitő és elhelyező intézete különös sulyt fektet mindennemü szállodai, vendéglői, kávéházi es más priváthazi megbizásokra.

Elhelyez minden e szakba vágó főpinczér, szoba asszony, cassirnő, pinczérnő, szobaleány, kávéslegény, londiner stb. ugyszintén gazdatiszt, gazdaasszony, ispán, biró, szakácsné, kertész, kocsis, szóval minden néven nevezendő személyzetet.

Eszközöl bármily nemü és rangu házasságokat a legnagyobb discretió és titoktartás mellett, továbbá mindenféle adásvételt, p. o. telkek, házak, ivó, bormérés, szálloda, fürdőhelyiségek, ingatlan javak és értékpapirok eladását vagy megvételét, valamint bármilynemü megbizásokat a külföldre is a legpontosabban teljesit.

A **„Nemzeti népbiztositó"** kinevezett ügynöke, e téren szives felvilágositással szolgál bármikor és bárkinek, mely biztositó intézet ugy szegény, mint gazdagoknál a legbiztosabb és legelőnyösebb feltételeket nyujtja bizonyos elért időre vagy halálesetre.

Intézetem a monarchiában a legnagyobb kiterjedésü ismeretség, jóhirnév és virágzásnak örvend, miért is kérem becses megbizásaival továbbra is megajándékozni.

Teljes tisztelettel

457. 7—26. **Silló Gyula ügynök.**

Sürgönyczim: Silló — Kolozsvárt.

TISZA LAJOS pinczéjéből

Sopronban

kiárusittatnak következő bormennyiségek:

450	hecto	1898	fehérbor		o. ért.	20·—
660	„	1898	„	I. rdü.	„	25·—
359	„	1897	„		„	23·—
286	„	1897	„	I. rdü.	„	28·—
190	„	1898	vörösbor		„	22·—
165	„	1898	„	I. rdü.	„	25·—
180	„	1898	sillerbor	I. rdü.	„	25·—

Legkisebb próba küldemények 700 literes hozzánk bérmentve visszaküldendő kölcsönhordóinkban eszközöltetnek.

A fenn elősorolt fehérborok saját kezelésünk alatt sajtolt sylvani és veltlini szöllőfürtökből, a vörös borok pedig burgondi szöllőfürtökből származnak.

Az őszi idény alatt eladók 200 000 europai és amerikai szöllővesszők. 500. 3—6.

Butor nagy raktár.

Kizárólag saját mühelyünkben és vezetésünk alatt készült minden stylben

416 5—x.

asztalos- és kárpitos butorainkat

a legszolidabb árakban az érdeklő közönség becses figyelmébe ajánljuk. Helyes kivitelü jó munkáinkkal bármely versenyt kiálljuk és az általunk szállitott butorokért a teljes jótállást elvállaljuk.

Kolozsvár: Raktárhelyiség: Unio-utcza 8—10. szám.
Mühely: Kis-kandia-utcza 2. szám.

GAÁL és MOLNÁR.

Sürgönyczim: Bernáth gépraktár Kolozsvárt.

Kerékpárt ne vegyen addig senki,

Telefon 412.

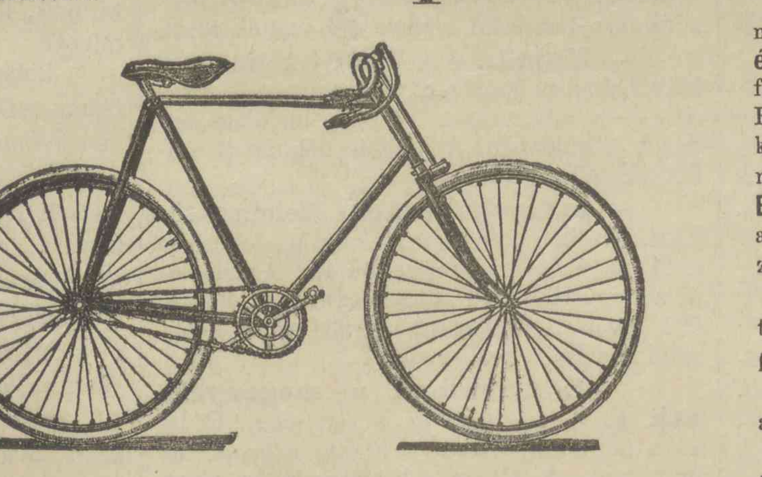

mig meg nem nézte az **uj 1899** évben érkeztek, és sok **czélszerü ujjitásokkal ellátott BEL- és KÜLFÖLDI KERÉKPÁRJAIMAT**; különösen az angol **fegyvergyár** készitményeit, a mely felülmul minden képzeletet, **ugy csinossága, mint finom anyaga és könnyü hajtásánál** fogva. Elvem **kevés haszon** és **nagy forgalom** — ezért a legfinomabb angol aczélból készült **1** ülésü kerékpárokat felszerelve, azonnali fizetésnél **130 frttól 260 forintig, 2** üléssel, női vagy férfi részére **250 forinttól 380 frtig, 3** kerekü csomagszállitásra alkalmas **300** frtért, és az angol **B. S. A. láncznélkülieket 180 - 200** frtért adom; az anyaghibákért 2 évi kezességet vállalok: az igen t. vevőimet, ugy hölgyek mint urakat saját gépeimen, kényelmesen berendezett nagy zárthelyü kerékpár iskolámban dijtalanul, másokat pedig 5 frt dijért tanitom meg kerékpározni.

Raktáromon vannak az összes **kerékpárok részei**, azok **teljes felszerelései**, sokféle acetylén lámpák, Calcium Carbid zárt kisebb nagyobb dobozokban, belső és külső gumik, eső köpenyek stb. stb.

Kerékpárokat kölcsönbe is adok, órára, napra, vagy heti használatra megállapodás szerint a használt kerekeket becserélem, vagy megveszem és adok is el.

Nagy raktárt tartok **Singer, Családi, Médium, Titania, Minerva, Gritzner** kis és nagy **körhajós, Howe, Cilinder, Viktoria** himző és harisnya kötő gépekből

A nagybecsü vevőimet himezni és kötni is megtanitom. Az összes raktáromon levő árukat u. m. számtalanfajta uti és verseny kerékpárok, varrógépek, különféle hinta és játszó gyermekkocsik, triczikliк, 4 éves kortól 12 évesig, **havi kis részletfizetés ellenében adom.**

Áruimért 5 évig szavatolok, meg nem felelés esetén, azonnal kicserélem.

Egyidejüleg felhivom a n. é. közönség becses figyelmét a **szakszerüen berendezett** kerékpár, varrógép, mechanikai javitó mühelyemre, hol minden javitandót, a legkényesebb igényeknek megfelelően (emailirozva, nickellirozva) gyorsan és jutányosan elkészitem.

Minden e szakmára irányuló kérdésre felvilágositással és kivánságra képes árjegyzékkel szolgálok.

A n. é. közönség további becses pártfogását kéri

515. 1—90.

Bernáth E. Sándor
varrógép és kerékpár kereskedő Kolozsvárt vashidnál

Ny. Magyary Mihály nyomdájában Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.